

ETC GÖTEBORG

Tisdag 24 juli 2018 | 10 KR INKL MOMS | GÖTEBORG.ETC.SE

EN RÖD DAGSTIDNING FÖR ETT GRÖNARE GÖTEBORG

BILD SANDY KALLENY

PLAST UR HAVEN BLIR BYGGGMATERIAL

Emily-Claire Goksøyr och hennes man Erik har experimenterat fram ett byggmaterial med hjälp av plast som plockas upp vid Kosteröarna. ► SID 14–15

Flest män toppar listorna

Av de politiker som kandiderar till kommunfullmäktige är nästan hälften män och hälften kvinnor. Men sett till de namn som toppar valsedlarna ser det knappast jämställt ut. Av 18 toppnamn är endast fem kvinnor. Piratpartiet har bara män på sin lista, Djurens parti enbart kvinnor.

► SID 12–13

BILD JOHAN NILSSON/TT

BILD AP

Kraftig ökning av tysk antisemitism

En ny tysk studie visar att antisemitismen både ökat och blivit mer hatisk.

► SID 8

Staten behöver en budget för framtiden

Jag läser lite roat att affärstidningen Dagens Industri på ledarsidan uppmanar moderater och andra borgerliga partier att börja planera för en investeringsbudget. Staten ska ha en budget för de årliga intäkterna och utgifterna och sedan en annan för långsiktiga investeringar.

Det är mycket bra.

Men det intressanta är att Sverige hade en sådan fram tills borgarna – i form av ekonomiminister Gösta Bohman – fick makten över statsbudgeten. På mycket kort tid tog man bort investeringsbudgeten vilket är en central och viktig del i det som kallas nyliberalism.

Staten ska då inte öka utan tvärtom minska sin makt över ekonomi och samhälle. Privatisering ska skapas, skatter sänkas och allt mer av samhällets investeringar ska skötas av privata bolag som ju enligt teorin är mycket mer ”effektiva” än de där tunga och byråkratiska statliga engagemangen.

I själva verket finns det inget som tyder på det.

Stora företag har samma gigantiska byråkrati som staten, det är något som uppstår när centraliserad makt försöker skapa kontroll över vad som händer.

Nyliberalismen är alltså inte till för att minska byråkrati i stort, den bara flyttar den från det gemensamma till det privata. (Ett stort skolbolag eller nationellt vårdföretag har snart samma byråkrati som kommunala skolor eller landsting). Däremot är poängen med nyliberalismen att flytta makten över beslut från demokratiska valda organ, till privat skapade.

Och då är en investeringsbudget en dålig idé.

ALLA FÖRETAG HAR DET. Investeringar som löper tre, fem eller ända upp till 25 år. Ett privat elnätsföretag måste investera i decennieperspektiv, ett bilföretag i femårsplaner och fastighetsföretag ska tänka på 30 år åtminstone.

Det som skiljer privat och gemensamt är att den förra är investeringar man snabbt kan springa ifrån genom att sälja det hela – börsvägen eller riskkapitalvägen – medan de gemensamma investeringarna ofta även efter 30 år är kvar gemensamt. Skolan står där den står. Vägarna ligger där de ligger. Och badbryggan som varje sommar tas fram av kommunens anställda repareras utan tanke på försäljning.

Ett statligt bolag som Vattenfall har en långsiktig investeringsbudget och ett privat som

”Om staten gör stora riktiga investeringar med egen finansierad makt så minskar möjligheten för privat kapital att leva på statens passivitet.”

ABB har samma. En kommun har det och landstingen har det men staten har det alltså inte.

Det är därför diskussioner om statens – hela nationens – nödvändiga satsningar blir så tokiga i Sverige. En kostnad ställs mot en annan utan att någon egentligen kan diskutera prioriteringar. Vi ser aldrig vad vi måste åstadkomma som helhet i budgetarna.

Och – vilket Dagens Industri också – tillslut skadar det näringslivet i stort.

Utan investeringsbudget för nationen så ska allt betalas på löpande anslag. Det betyder att man i goda tider kan ha tio miljarder till att reparera järnvägen men i sämre bara fem. Åtminstone med dagens budgetregler. Men det betyder också att vi får det där märkliga skådespelet där finansdepartement lägger ihop tio års kommande anslag i valtider och säger att ”vi satsar mer än någon annan någonsin gjort”. Fast regeringen självklart inte har kontroll över hur budgeten ser ut om två år.

Men en investeringsbudget har man mer kontroll och det gemensamma mer makt.

Genom att låna upp pengar till beslutade satsningar så binder sig staten för långsiktiga investeringar som ökar samhällets rikedom. Om vi i Sverige skulle göra som i Japan eller Kina och bygga magnetståg så skulle vi ju inte bli fattigare utan tvärtom rikare. Poängen med investeringar är att de ska öka den ekonomiska kraften och gemensamma rikedom.

Om vi istället bara med anslag renoverar järnvägen så slipper vi kanske dagens spårförstörelse men vi har inte byggt något nytt.

Pengar för att laga en växel ökar inte samhällets rikedom, men en ny tågbanan gör det. På samma sätt, att laga en trasig fönsterruta är ingen investering, däremot att bygga ett nytt hus.

Nackdelen, för privat kapital, är egentligen bara en. Om staten gör stora riktiga investeringar med egen finansierad makt så minskar möjligheten för privat kapital att

leva på statens passivitet (vilket till exempel bostadsmarknaden handlar om).

Så hur kan borgare plötsligt bli mer för statlig investeringsbudget? Den kommer ju rätt snabbt visa att staten inte alls är fattig och faktiskt har råd med satsningar. (I en investeringsbudget redovisar man satsningar som något som är värt något, inte bara som kostnader.)

Oron hos näringslivet är att kommuner och landsting inte klarar av att själv skapa den förnyelse och utveckling som de stora företagen behöver.

För borgare är de återkommande bråken om Västlänken i Göteborg eller hamnar som inte snabbt nog förnyas eller brobyggen som blir evighetstråtor, en usel grund för egna beslut om investeringar. På samma sätt blir forskningscentra som man behöver för att konkurrera globalt lidande om dessa ska självfinansiera sina investeringar.

Företagen vill ha mamma staten som garant för att saker blir av.

Och en investeringsbudget skulle göra det tydligt och möjligt att diskutera långsiktigt.

Tyvärr tror jag det här inte kommer bli av ändå.

Det handlar om de svenska politiska partiernas förändring. Idag diskuterar exempelvis Socialdemokraterna sig som administratörer av en stat, inte som en förändrare av den. Man ska skapa ett ”starkare” Sverige men då pratar man om välfärdens stödsystem och ersättningar, inte om att bygga en hållbar ekonomi med egna demokratisk beslutade storinvesteringar.

Det ska istället bolagen sköta med lite stöd från Mikael Damberg för försöksverksamheter.

Det var borgarna som tog bort investeringstänkandet över generationerna, men det blir Socialdemokraterna som hindrar att den återinförs?

Jo, det är en deppig tanke.

Men man kan ju hoppas att den förutsägelsen är fel.

/ JOHAN EHRENBORG

Tipsa oss!

Telefon: 0723-24 32 59
goteborg@etc.se

Kundtjänst

Telefon: 08-410 359 00
kundtjanst@etc.se

Johan Ehrenberg

Ansvarig utgivare
Andreas Gustavsson
Chefredaktör/vd
Hanna Strömbom
Chefredaktör
hanna.strombom@etc.se

REPORTRÄR I GÖTEBORG:

Christian Egefur
Nyhetschef
christian.egefur@etc.se
Annelie Moran
Nyhetschef
annelie.moran@etc.se

Sanna Arbman Hansing

sanna.arbman.hansing@etc.se
Elina Bratt Lejring
elina.bratt@etc.se
Anja Bergdahl
anja.bergdahl@etc.se

DAGENS ETC:

Rebecka Bohlin
Anna-Maria Carnhede
Signe Lidén
Andrea Wesslén
Maria Holm
Gunnar Wesslén
Sam Linderöth

Eigil Söderin
Karin Holmberg
Karl Grauers
Jörgen Lund
Gustav Gelin
Jenny Wickberg
Karin Annebäck
Adolfo Diaz

Daniel Rossetti
Stina Berglund
Christopher Holmbäck
Dag Ankersen

Henrik Johansson
Redigeringschef

BILD TT

REDIGERING:
Karl Skagerberg
Jakob Jörlås
Jenny Lindström
Olof Rydén
Daniel Andréasson

Jim Berg
Marknadschef
0705-95 27 87
jim.berg@etc.se

SÄLJ & MARKNAD:
Bosse Lindberg
08-24 63 00
bosse.lindberg@etc.se

Benny Eklund
08-24 63 00
benny eklund@etc.se

POST:
ETC Göteborg
Heurlins plats 1, vån 4
413 01 Göteborg
Webb: goteborg.etc.se
Mejl: goteborg@etc.se

Hur jämställda är vi?

Hur många kvinnor respektive män vi intervjuar och har med på bild, samt anlitar som medarbetare: 30 kvinnor, 25 män.

Medverkande förutsätts acceptera publicering/lagring på webb. Utbetalt arvode inkluderar publicering på ETC Göteborgs webbsida.

NU SOM LJUDBOK!

Leopard förlags
ljudböcker finns
hos **alla större
ljudboksdistributörer**,
såsom Storytel,
Nextory, Bookbeat &
Adlibris!

Tidningarna döpte dem till Salaligan, själva kallade de sig Den Magiska Cirkeln. Fem rånmord hann de begå; de sköt, gasade eller brände inne sina offer. Den Magiska Cirkeln handlar om dessa bisarra brott. Men det är också en spännande skildring av en småstad i snabb förändring, av den första bilburna ligan i Sverige och en fumlig polisutredning.

Inläsare Otto Milde.

**LEOPARD
FÖRLAG**

”Den som är i behov av hjälp ska snabbt kunna få ett första samtal och bedömning av vilken typ av stöd man behöver få”, skriver debattören.

BILD CLEIS NORDFJELL/SVD/TT

Snabb hjälp krävs för den som mår psykiskt dåligt

Allt fler mår psykiskt dåligt, det är vår verklighet men inget som vi ska acceptera. Det rinner sällan blod från pannan, men lika akut kan det vara för det. Psykiska besvär kan snabbt förvärras om de inte behandlas i tid, de långa väntetider som i dag råder är helt oacceptabla. Centerpartiet vill sätta in krafttag för att se till att en första vårdkontakt sker snabbt och att alla känner sig trygga med att de får den hjälp de behöver när de behöver den.

PSYKISKA SJUKDOMAR kan drabba alla människor i alla olika åldrar och tillfällen i livet. Ett av samhällets allra viktigaste ansvar är att se till att inga barn far illa. Men samtidigt som allt fler barn och unga uppger att de

”Centerpartiet vill satsa 1,2 miljarder under den kommande treårsperioden för att öka tillgången till psykisk ohälsa.”

ANDERS W. JONSSON (C)
sjukvårdspolitisk talesperson

lider av psykisk ohälsa är det oacceptabelt långa köer till barn- och ungdomspsykiatri. Enligt det nationella målet ska 90 procent av de barn och unga som söker vård få komma på sitt första besök inom 30 dagar. I dag är det enbart tre landsting eller regioner som lever upp till detta. De regionala skillnaderna är dessutom stora. I det sämsta landstinget får enbart drygt 30 procent sitt första besök inom 30 dagar.

I SYFTE ATT KORTA köerna och förbättra tillgängligheten i barn- och ungdomspsykiatri vill Centerpartiet satsa 300 miljoner kronor som ska fördelas till de landsting och regioner som säkerställer att barn och unga får psykiatrisk vård snabbare än idag. Det innebär att stimulanspengarna utbetalas först

när ett landsting eller region kortat köerna till barn- och ungdomspsykiatri.

Allt fler – i synnerhet kvinnor – blir sjukskrivna på grund av psykisk ohälsa. Det handlar ofta om stress, nedstämdhet och utbrändhet. Fler måste få bättre tillgång till snabb samtalshjälp. Detta förutsätter ökad tillgänglighet i primärvården. I både England och Norge har man arbetat framgångsrikt genom att öka tillgången till stöd vid vanliga psykiska tillstånd såsom ångest och depression. Den som är i behov av hjälp ska snabbt kunna få ett första samtal och bedömning av vilken typ av stöd man behöver få. För personer med lindriga symptom kan online-sessioner vara tillräckliga, medan människor med större behov slussas vidare till rätt vårdnivå.

CENTERPARTIET VILL satsa 1,2 miljarder kronor under den kommande treårsperioden för att öka tillgången till psykisk ohälsa. Satsningen riktas mot samtliga landsting och regioner för att säkerställa att människor med viss psykisk ohälsa kan erbjudas snabbt psykoterapeutiskt stöd utan remiss. Varje landsting och region får utforma ett system som passar de lokala förutsättningarna, men utgångspunkten ska vara att man erbjuder snabbt stöd i olika former.

Dagens väntetider för både barn och vuxna är långt ifrån acceptabla. Det är tyvärr tydligt att problemen inte tagits på tillräckligt stort allvar av sittande regering. Det måste till en stor förändring. Psykiskt sjuka måste snabbt få hjälp, i stället för att bli hänvisade till en lång kö.

VAD TYCKER DU?

Skriv en debattartikel och skicka till oss.
goteborg@etc.se

NYHETER

"INGA FRAMSTEG I SRI LANKA"

■ Sri Lankas reformarbete för mänskliga rättigheter och demokrati har gått på grund. Det varnar FN för i en ny rapport som kartlagt landet tre år efter inbördeskrigets slut och valet av en koalitionsregering. Grov tortyr förekommer fortfarande inom rättssystemet, vilket ingen ställs till svars för, och åtskilliga individer drabbas av övergrepp, något som från myndighetshåll rättfärdigas med landets antiterrorlagar. Samtidigt har regeringen misslyckats med att tillgodose alla minoriteters rättigheter, skriver The Guardian.

104

Så många miljoner kronor får Storbritanniens före premiärminister Tony Blair, eller närmare bestämt hans Institute for Global Change, av den saudiska regeringen för bland annat "modernisering" av landet, berättar The Telegraph.

FÖRDUBBLADE FÖRSVARsutgifter och samarbete med Ungern

Del 2 av 3

Dagens ETC måndag 23 juli

Så ser utrikespolitiken ut i SD:s Sverige

Sedan SD grundades 1988 av veteraner inom svensk nazism och fascism har de lyckats göra sig till den svenska radikalnationalismens breda alternativ och kan nu bli det största partiet i

Sverige efter valet i september. Huvuddragen i tankegodset lever vidare men dagspolitiken har svängt fram och tillbaka. Här tittar vi närmare på den utrikespolitik som SD själva säger sig vilja driva om de får styra landet. **TEXT MATTIAS GÖTHBERG**

Enligt SD ska personer som bor i Sverige men som inte är assimilerade inte betraktas som tillhörande den svenska nationen och ska därmed inte ha rösträtt eller tillgång till välfärd på samma villkor. Samer, judar och arabiska nationaliteter hör, enligt SD, inte till den svenska nationen.

BILD OLE MARTIN WOLD

Nationell tillhörighet och medborgarskap

● När det gäller utrikespolitik och relationen mellan stater och folkgrupper intar Sverigedemokraterna en särställning i svenskt politiskt landskap. Partiet skiljer tydligt på medborgarskap i den svenska staten och tillhörighet till den svenska nationen. Tidigare ansåg SD att den nationella tillhörigheten bygger på blodsbånd. Idag är det inte längre den officiella linjen. Sverigedemokraterna definierar idag nationen i termer av lojalitet, identitet, språk och kultur. Partiet anger att de inte definierar nationen "i termer av historisk nationstillhörighet eller genetisk grupp-tillhörighet", vilket innebär att exempelvis den svenska nationen, enligt dagens SD, är öppen även för människor med bakgrund i andra nationer om de assimileras.

● SD skriver själva att den som räknas som assimilerad till den svenska nationen är "den med icke-svensk bakgrund som talar flytande svenska, uppfattar sig själv som svensk, lever i enlighet med den svenska kulturen, ser den svenska historien som sin egen och känner större lojalitet med den svenska nationen än med någon annan nation." Sverigedemokraternas företrädare har därför vid flertalet tillfällen markerat skillnader mellan den svenska nationen och den judiska, samiska eller arabiska nationen i Sverige.

● I Sverigedemokraternas synsätt finns således en rangordning av de människor som lever i Sverige. Personer som bor i Sverige men som inte är assimilerade hamnar längst ned i hierarkin och betraktas inte som tillhörande den svenska nationen, dessa ska därför exempelvis inte ha rösträtt eller tillgång till välfärd på samma villkor. Sverigedemokraterna menar att assimilering i framtiden ska vara ett grundläggande krav för svenskt medborgarskap. På samma sätt menar SD att andra stater ska organiseras och denna typ av nationalism ligger till grund för en stor del av utrikespolitiken i övrigt.

MYNDIGHETER FÖLJER INTE LAGEN

■ Arbetet är toppstyrt, personalens kunskap tas inte tillvara och inte ens skyddsombuden anser sig ha inflytande. Det är vad som framkommit när forskare studerat huruvida statliga myndigheter följer regler om att anställda ska ha inflytande över arbetet mot hot och våld på arbetsplatsen. Ytterligare problem som framkommit är att det ofta saknas återkoppling från ledning, vilket gör det meningslöst att rapportera incidenter, samt att rapporter inte används för att förbättra det förebyggande arbetet, skriver publikt.se.

MILJÖGRUPP FÖRLORADE MOT STORBRITANNIEN

■ ”Storbritanniens regering gör för lite för att skydda landet mot katastrofala klimateffekter”. Ungefär så lød stämningensansökan mot landets regering från miljöorganisationen Plan B Earth. Målet var att få regeringen att skärpa sina utsläppsmål avseende klimatgaser till år 2050 – dagens mål är 80 procent av 1990 års nivåer – och argumentet var att dagens utsläppsmål är otillräckliga för att uppfylla Parisavtalet. Högsta domstolen avslod dock ansökan, rapporterar euractiv.com.

Islam

● Motstånd mot islam har för SD ett egenvärde och partiet odlar en islamofobisk kultur. Inom utrikespolitiken kommer det bland annat till uttryck genom tydliga ställningstaganden mot Palestina. Kent Ekeroth (SD) har bland annat på sin blogg uttryckt att palestinier inte existerar, utan att det endast finns ”araber som i sann muslimsk anda vill utplåna judar, västerlänningar och andra”.

Kent Ekeroth.

EU och frihandel

● Sverigedemokraterna är EU-kritiker på nationalistisk grund och vill genomföra en ny folkomröstning om EU-medlemskapet. Samtidigt som SD är ett EU-kritiskt parti har de varit ointresserade av att kritisera de omfattande handelsavtal som EU har ingått och förhandlar om, såsom TTIP med USA, CETA med Kanada och Jefta med Japan. Avtalen syftar till att skapa stora frihandelsområden där handeln med varor och tjänster inte begränsas av skillnader i lagstiftning - vilket också innebär att det blir svårare för länder som vill föra en progressiv politik och ligga i framkant gällande exempelvis skyddslagstiftning i miljöfrågor, subventioner eller arbetsrätt. 2015 hade Sverigedemokraterna ännu inte tagit ställning till TTIP, enligt en partienkät utförd av Arena. Därefter har det fortsatt varit tyst från SD i fråga om handelsavtalen.

Nato och försvaret

● Sverigedemokraternas officiella hållning är att Sverige ska vara militärt alliansfria, partiet motsätter sig både Nato och ett militariserat EU. Många av partiets företrädare är dock positiva till Nato, vilket lett till att partiledningen utlyst ”samvetsfrihet” i frågan, det är accepterat att gå emot partilinjen.

● SD vill fördubbla Sveriges försvarsutgifter, till en nivå som är över den som Nato kräver. Sverigedemokraterna vill att försvarsanslaget senast inom tio år ska öka till minst 2,5 procent av BNP.

SD är officiellt emot Nato - men många partiföreträdare är positiva till den militära alliansen. Samvetsfrihet råder i frågan. BILD YVONNE ÅSELL/TT

+250
miljoner kronor

... mer per år i utökat internationellt bistånd.

Internationellt bistånd

● För i år och de kommande två åren vill SD satsa 250 miljoner kronor mer än nuvarande regering på internationellt bistånd.

Det auktoritära och nationalistiska ungerska regeringspartiet Fidesz, med Viktor Orbán i spetsen, anses vara en förebild för SD och många ledande SD-profiler.

BILD DARKO VOJNOVIC

NEJ
till EU

Fördubbla
försvarsanslaget

... och öka till minst 2,5 procent av BNP på tio år.

Radikalnationalistiska partier i utlandet

● Sverigedemokraterna har nära relationer med andra radikalnationalistiska partier i Europa. Banden är mycket starka till bland annat Dansk Folkeparti och till det ungerska regeringspartiet Fidesz. Fidesz kan i flera avseenden betraktas som en förebild för Sverigedemokraterna och flera ledande SD-profiler har valt att bosätta sig i Ungern. Viktor Orbán leder där en auktoritär, konservativ regering som använder rasistiska och antisemitiska undertoner i sina propagandakampanjer och

försvarar tillvaron för minoriteter. Om Sverigedemokraterna skulle styra Sverige skulle detta samarbete förmodligen utvecklas.

Klimat

● Sverigedemokraterna anser att Sverige inte ska vara en föregångare på klimatområdet, eftersom klimatfrågan måste lösas på en global nivå med bindande multilaterala klimatavtal. Samtidigt vill de, som enda riksdagsparti, lämna det mest framgångsrika internationella klimatavtalet som har skrivits hittills, Parisavtalet.

Antisemitiskt hat har blivit allt vanligare

Fyrdubbling av antisemitism i tyska kommentarsfält, visar ny rapport

I en omfattande studie av bland annat kommentarer på de stora tyska tidningarnas kommentarsfält framgår att andelen kommentarer som uttrycker antisemitiska symboler eller argument ökat från sju till drygt trettio procent sedan 2007.

– Antisemitismen har ökat överallt på nätet, konstaterar **Monika Schwarz-Friesel, som genomfört studien.**

Studien, som genomförts på språkinstitutionen vid Tekniska universitet i Berlin, bygger på en omfattande automatiserad insamling av kommentarer från tyska tidningar som Der Spiegel eller Frankfurter Allgemeine Zeitung, men även från sociala

Fyra års forskning

- Studien "Antisemitismus 2.0 und die Netzkultur des Hasses. Judenfeindschaft als kulturelle Konstante und kollektiver Gefühlswert im digitalen Zeitalter" bygger på fyra års forskning och använder data från den senaste tioårsperioden.
- Den finns att ladda ner från Technische Univetsität i Berlin.

medier som Facebook. Nästan tre hundra tusen kommentarer har samlats in, och stora stickprov har sedan analyserats manuellt.

De klassiska stereotyperna

Bland de viktigaste resultaten är att antisemitismen lika väl kan komma från "den bildade, borgerliga mitten", som från till exempel nazister eller i samband med konflikten mellan Israel och Palestina. Den visar

också att klassiska symboler, som den evige juden, den girige juden eller barnamördaren, är vanligare än man kan vänta sig. Över hälften av kommentarerna innehåller någon av de klassiska stereotyperna.

– Eftersom det knappast längre går att skilja den virtuella och den reala världen, är hatet på nätet viktigt för hela samhället, säger Monika Schwarz-Friesel, professor i lingvistik och den som genomfört studien.

– Vi ser också mycket hat på gatorna. Jag har fått otaliga hatmail i min inbox efter att rapporten publicerades. Det bekräftar vad vi kan se i studien, fortsätter hon.

Projektioner och garderingar

Ett av studiens viktigaste resultat är att argumentationsmönstren egentligen inte skiljer sig åt mellan olika typer av antisemitiska påståenden. Däremot har innehållet blivit mer hatiskt. Den antisemitism som härrör från samhällets mittfåra ägnar sig däremot, menar hon, i högre grad av åt projektioner och garderingar.

– Antisemitismen har ökat överallt på nätet, inte bara i kommentarsfälten. Men de är viktiga

att studera, eftersom de vardagliga användarna finns där. I kommentarsfälten blir det tydligt att tröskeln för hatet sänkts.

Även om Tyskland har strängare lagar mot antisemitism än till exempel Sverige, tillämpas de inte fullt ut på nätet.

– Folk skriver vad de vill i kommentarsfälten. Det är bara mordhot och öppet förnekande av Förintelsen som tas bort. Det finns ingen strikt övervakning av kommentarsfälten i Tyskland. Därför är de fyllda med hatiska och irrationella texter, som dem vi visar i studien.

Det har blivit lättare att skriva antisemitiska kommentarer utan att behöva frukta några konsekvenser.

MATS DELAND

Kommer att fortsätta under en lång period

- 25 000 hektar skog brinner just nu i Sverige.
- För att släcka bränderna behövs 40-50 millimeter ihållande regn under en längre period.
- De fyra stora bränderna har en area på 200 kvadratkilometer och de mindre på 50 kvadratkilometer.
- Det är en yta nästan 80 kvadratkilometer större än hela Stockholms kommun.
- Bränderna kommer att fortsätta under en lång period, baserad på tidigare erfarenheter.

Nya områden som identifierats som riskområden är Mälardalen och södra Sverige.

BILD MATS ANDERSSON/TT

MSB: Brandrisken ökar i veckan

Under den kommande veckan väntas bränderna fortsätta. MSB förutspår att nya riskområden är Mälardalen och södra Sverige i takt med att temperaturerna stiger ytterligare. Enligt MSB fokuserar räddningsarbetet på att förhindra och minska spridningen snarare än på att släcka bränderna.

I tre av fyra av de värst drabbade områdena är det fortsatt allvarligt och arbetet kommer

i nuläget att fortsätta som de senaste dagarna. I veckan förväntas både temperaturerna och brandrisken stiga ytterligare, något MSB:s operativa chef Britta Ramberg menar att myndigheten har förberett sig inför.

– Det är ett förvärrat läge den kommande veckan, sa hon på en presskonferens under måndagen.

MSB samarbetar i nuläget nära med bland annat landets länsstyrelser, Försvarsmakten, de nordiska grannländerna och

EU gällande resurser för att kontrollera bränderna. Prioriteringen är att överblicka situationen för att kunna sammanställa var de behövs mest, både i nuläget och för att kunna möta kommande behov under det förvärrade läget.

Basläger för internationell hjälp

I Ljusdal planeras ett basläger med plats för 100 personer att öppna för att kunna ta emot internationell hjälp.

– Just nu har vi tillräckligt

mycket resurser men det finns ytterligare erbjudanden om hjälp om behovet skulle finnas, säger Britta Ramberg.

Nya områden som identifierats som riskområden är Mälardalen och södra Sverige. Enligt MSB kommer resurser snabbt att kunna sättas in i nya riskområden vid behov. Ett VMA gick ut till allmänheten under måndagen där informationen om eldningsförbud och uppmaningen om att respektera de rådande riktlinjerna. Att bränder

kan komma att bli vanligare i och med klimatförändringar som orsaker extremare väder är något MSB är medvetet om.

– Det går inte att se en säsong som en klimatförändring. Utvecklingsarbetet pågår hela tiden och efter en sån här stor händelse kommer vi att se över hur beredskapen ska fortsätta utvecklas på både lokal, regional och nationell nivå, säger MSB:s operativa chef Britta Ramberg.

HANNA STRID

BIET - LEVERANTÖR AV LIVETS GODA SEDAN 100 MILJONER ÅR

UTAN BIN, INGA JORDGUBBAR I MJÖLKEN.

Bin är fantastiska små insekter med en stor uppgift: de pollinerar många av våra grönsaker, fruktträd och bärbuskar. Var tredje tugga vi äter är faktiskt beroende av bin. Men matbrist, kemiska bekämpningsmedel och bostadsbrist hotar våra viktigaste matproducenter. En tredjedel av Sveriges vilda biarter är redan på väg att försvinna. Det kan få stora konsekvenser för framtiden. Som tur är finns det lösningar på problemen!

Vi jobbar för fler blomsterängar som ger pollen och nektar, bygger vildbihotell och påverkar makthavare att ställa om till en mer ekologisk politik. Tillsammans skapar vi världens bi-vänligaste land.

Rädda bina! Swisha en gåva till 901 2014

Emma-Lina Johansson är Vänsterpartiet Malmös valledare och kandiderar till kommunfullmäktige för första gången i årets val.

BILD SANDRA MARIA LINDQVIST

V får nyckelroll i Malmö

Går starkt och kan hjälpa eller stjälpa rödgröna

Mindre partier får en avgörande betydelse i Malmös kommunval. V som hoppade av stadens rödgröna styre 2015 går starkt i opinionen och kan bli nyckeln till fortsatt makt för S. C har god chans att ta sig in i fullmäktige för första gången på 20 år och kan bli jokern som håller SD borta från inflytande.

Malmös vänsterpartister jublade när resultatet efter kommunfullmäktigevalet 2014 blev 8,51 procent. I år ser det ut att gå ännu bättre. Samtidigt som Socialdemokraterna tappar och Fi åker ur fullmäktige når V upp till drygt 11 procent, enligt Sydsvenskans lokala opinionsundersökning från sista maj.

– Vi vill vara med och styra. Men för oss är politiken det viktiga, det syntes inte minst efter förra valet när vi inte fick vara med längre för att vi inte ville gå med på nedskärningar. Vi vill se till att man inte skär ner i Malmö stad utan att vi satsar på vår gemensamma välfärd, säger Emma-Lina Johansson, Vänsterpartiets val-

ledare i Malmö och andranamn på fullmäktigelistan.

Spräckte styret

Nedskärningarna spräckte 2015 den S-MP-V-koalition som styr Malmö sedan 2006. Det handlade om att S och MP ville spara 100 miljoner kronor i 2016 års budget genom att inte fullt ut kompensera för ökade kostnader. V kritiserades hårt för att vara kompromissvilligt men S-MP kunde fortsätta styra i minoritet utan större dramatik.

I dag är läget annorlunda. En S-MP-koalition skulle få knappt övertag över en allians efter valet, enligt Sydsvenskans opinionsmätning. Men om M i stället skulle välja att samarbeta med det

Det är också viktigt för oss att Malmö blir en grön stad för människor och inte för bilar.

Emma-Lina Johansson, V

växande SD behövs V för att säkra fortsatt rödgrönt styre. Emma-Lina Johansson säger att hon i dag inte kan svara på om partiet skulle vara berett till mer långtgående kompromisser för att hålla ihop en eventuell rödgrön koalition efter valet:

– Jag tänker att man måste stå fast vid det man går till val på. Klart man måste kompromissa i vissa frågor, men den gången var det en för stor fråga. Vi kunde inte gå så långt från vår politik och värderingar.

Beroende av Centern

Av de borgerliga partierna är bara Moderaterna och Liberalerna representerade i Malmö kommunfullmäktige. För att ha ens en avlägsen

Opinionsläget i kommunalvalet

- **Socialdemokraterna: 29,5**
Val 2014: 32,9
- **Vänsterpartiet: 11,1**
Val 2014: 8,5
- **Miljöpartiet: 5,0**
Val 2014: 8,6
- **Feministiskt initiativ: 2,2**
Val 2014: 3,2
- **Moderaterna: 22,6**
Val 2014: 22,0
- **Liberalerna: 5,8**
Val 2014: 5,4
- **Centerpartiet: 2,3**
Val 2014: 1,7
- **Kristdemokraterna: 1,3**
Val 2014: 1,5
- **Sverigedemokraterna: 17,6**
Val 2014: 31,2
- **Övriga: 2,5**
Val 2014: 2,5

**Spärr till kommunfullmäktige:
3 procent**

Källa: Sydsvenskan/Novus, Valmyndigheten.
Fotnot: Spärren till kommunfullmäktige var tidigare två procent men ändrades till tre procent inför årets val.

BILD JENS CHRISTIAN

Folk har fått upp ögonen för vår politik och vi har blivit mer relevanta i Malmö så jag är ganska övertygade om att vi kommer in. Frågan är vad som sker därefter. Malmö är i extremt stort behov av maktskifte, samtidigt som det är oerhört viktigt för oss att hålla SD borta från all makt.

Niels Paarup-Petersen, C

BILD SANDRA MARIA LINDQVIST

chans att bilda en alliansmajoritet behövs Centern som inte suttit i fullmäktige sedan 1998.

Utgångsläget är dock det bästa på länge. Partiet får 2,3 procent i den lokala opinionsundersökningen, 0,7 procent från fullmäktiges treprocents-spärr. Partiets toppnamn Niels Paarup-Petersen menar att stödet är större än så och hänvisar till en Sifo-mätning beställd av Moderaterna där C fick 7 procent.

– Folk har fått upp ögonen för vår politik och vi har blivit mer relevanta i Malmö så jag är ganska övertygade om att vi kommer in. Frågan är vad som sker därefter. Malmö är i extremt stort behov av maktskifte, samtidigt som det är oerhört viktigt för oss att hålla SD borta från all makt.

Även Liberalerna har sagt nej till SD-samarbete så den vägen är stängd för den så kallade Malmöalliansen oavsett Moderaternas inställning. Trots att Centerns främsta mål är att få till ett maktskifte efter nära 100 års oavbruten S-dominans är Niels Paarup-Petersen öppen för förhandlingar över blockgränsen om det blir svårt att bilda en tydlig majoritet.

– Det kommer bli tajt efter valet och jag tror vi alla måste vara realistiska, säger han.

– Först och främst vill jag ha ett alliansstyre och om inte det går så får vi träffa andra partier och förhandla med, och det

finns ju andra partier än Socialdemokraterna också.

Klyftor i fokus

Som så ofta i Malmö står klyftor, arbetslöshet och segregation i fokus inför årets val. Emma-Lina Johansson lyfter fram att Vänsterpartiet utöver välfärds-satsningar bland annat vill se till att det byggs billiga bostäder och att kommunen ska vara ett föredöme som arbetsgivare, till exempel genom att sluta använda anställningsformen allmän visstid.

– Det är också viktigt för oss att Malmö blir en grön stad för människor och inte för bilar, något som det finns vissa tendenser till om man lyssnar på den borgerliga sidan.

Men även Niels Paarup-Petersen säger att han vill se ett grönt Malmö och satsningar på cykelbanor och kollektivtrafik. Klyftorna och arbetslösheten vill han bland annat bekämpa genom att underlätta för lokala företag.

– På näringslivssidan har vi olika förslag som att förenkla möjligheter för företag att få tillstånd, göra tillsynen enklare och mer dialoginriktad, och se till så det blir lättare att få kontakt med kommunen. Vi vill också lägga ner Jobb Malmö (lokal arbetsmarknadsåtgärd, reds anm.) och satsa pengar på mer effektiv matchning.

KARL GRAUERS

Vi vill vara med och styra. Men för oss är politiken det viktiga, det syntes inte minst efter förra valet när vi inte fick vara med längre för att vi inte ville gå med på nedskärningar. Vi vill se till att man inte skär ner i Malmö stad utan att vi satsar på vår gemensamma välfärd.

Emma-Lina Johansson, V

Fem viktiga frågor i valet

● **Arbetslöshet.** Malmö är en av Sveriges fattigaste städer och har den högsta arbetslösheten i landet trots en snabbt växande arbetsmarknad.

● **Segregation.** Inkomstskillnaderna är enorma mellan olika stadsdelar som exempelvis Limhamn och Rosengård.

● **Trygghet.** Malmö är en av landets mest brottsutsatta städer och bara i sommar har sex personer skjutits ihjäl i en pågående gängkonflikt.

● **Bostadsbrist.** Inte lika illa som i Stockholm och Göteborg men den genomsnittliga kötiden för en lägenhet är fortfarande över tre år.

● **Migration.** Malmö har tagit emot överlägset flest flyktingar per capita av landets storstäder de senaste tio åren. S har länge argumenterat för jämnare fördelning och avskaffande av EBO-lagen.

LOKALA NYHETER

MISSTÄNKT MORD VID RÖDA STEN

■ Söndag morgon påträffades en avliden man i 25-årsåldern vid Älvsborgsbron och enligt polisen finns det omständigheter som gör att man inte kan utesluta brott. På grund av en utomhusfest i området så rörde det sig mycket folk i närheten. Aftonbladet och GP har rapporterat om att mannen haft skär- eller knivskador, något som polisen inte kan bekräfta.

– Jag har inga kommentarer på det, det är en del av förundersökningen. Vi får se när obduktionen är färdig och det kan dröja ett tag, säger Hans Lippens, presstalesperson på polisen.

14

Med så många procent har antalet anmälda bostadsinbrott i Göteborg minskat under första halvåret 2018 jämfört med samma period 2017, rapporterar Göteborg-Direkt. I år är antalet anmälningar nere på 524 stycken.

När göteborgarna går till val i höst kommer det att finnas en stor övervikt på manliga kandidater som toppar valsedlarna till kommunfullmäktige.

BILD ADAM IHSE/TT

Mer än dubbelt så många män toppar valsedlarna

13 män och fem kvinnor. Så ser det ut bland namnen som toppar valsedlarna inför höstens kommunval. På Piratpartiets valsedlar finns det inte en enda kvinna.

– Jag skulle önska att det såg annorlunda ut men vi har bara aktiva män, säger Stefan Roudén, ordförande för Piratpartiet Göteborg.

När göteborgarna går till val i höst kommer det att finnas en stor övervikt på manliga kandidater som toppar valsedlarna till kommunfullmäktige. Bland de sammanlagt 18 partier som ställer upp i årets val har 13 stycken valt att topa sina valsedlar med en manlig kandidat medan bara fem partier har en kvinna som toppkandidat.

De Göteborgspartier som har mest övervikt på manliga kandidater är Piratpartiet och Seniorpartiet, som inte har en enda

kvinna på sina valsedlar. Det bör dock tilläggas att Seniorpartiet bara har en enda kandidat på sina valsedlar. Piratpartiet har sex kandidater, alla män i ålderna 23 till 60 år.

– Problemet är att det är de som är aktiva i Göteborg just nu. Det är väldigt tråkigt, jag hade verkligen önskat att det såg annorlunda ut, men det gör det inte just nu, säger Stefan Roudén, ordförande för Piratpartiet Göteborg och Piratpartiet Västra Götaland.

Enligt honom speglar kommunvalets valsedlar inte Piratpartiet i övrigt.

– På riksnivå tror jag att det är ganska lika. Vi har väldigt många duktiga tjejer på riksnivå men tyvärr inga i Göteborg.

Har ni inga aktiva kvinnor alls i partiet i Göteborg nu?

– Nej, det är lite dåligt med

Vi har väldigt många duktiga tjejer på riksnivå men tyvärr inga i Göteborg.

det tyvärr. Hon som var ordförande i Västra Götaland förra året fick barn nyligen så hon är föräldraledig.

Att det är så få kvinnor som engagerar sig i Piratpartiet i Göteborg tror Stefan Roudén har att göra med de frågor som partiet fokuserat på.

– Historiskt sett har det varit ganska mansdominerat hos oss då vi har arbetat med frågor som intresserat män. Men nu försöker vi ta ett lite större grepp även om andra frågor.

Har ni jobbat aktivt för att få in fler kvinnor i partiet?

– Nej, inte just kvinnor. För oss är alla som vill jobba politiskt väldigt välkomna men det spelar ingen roll för oss om de är kvinnor eller män.

Sett till hela valsedeln är Göteborg en relativt jämställd kommun med 54 procent män och 46

procent kvinnor som kandiderar inför höstens val. Motsvarande siffror för riket som helhet är 58 procent män och 42 procent kvinnor.

I Göteborg är Socialdemokraterna, Centerpartiet och Kommunistiska partiet de enda partier som är helt jämställda med 50 procent män och 50 procent kvinnor på valsedlarna. Tätt därefter kommer Demokraterna med 52 procent män och 48 procent kvinnor.

– Principen om varannan damernas har blivit en svensk tradition och hos oss sitter det så mycket i väggarna att allt annat är otänkbart, säger Andreas Sjöo, kommunikationsombudsman för Socialdemokraterna i Göteborg. Han poängterar att Socialdemokraternas valsedlar i Göteborg har varit lika jämställda i flera decennier.

– Det är många parametrar

LÄNSSTYRELSEN I STABSLÄGE PÅ GRUND AV TORKAN

■ Länsstyrelsen i Västra Götaland gick i går in i så kallat stabsläge på grund av torkan. Det innebär att anställda lägger ifrån sig ordinarie arbetsuppgifter för att fokusera på problem relaterade till torkan. Fokusområden är bland annat djurfoder, yt- och grundvatten, kommunalt dricksvatten, brandrisk och hälsopåverkan för riskgrupper.

– Det handlar inte om något krisläge utan om att förstärka grundberedskapen, säger Eja Suhonen, säkerhetskonsulent på länsstyrelsen Västra Götaland till SVT Nyheter Väst.

INVASIVA OSTRON ÖKAR I VÄRMEN

■ De höga vattentemperaturerna denna sommar väntas nu göra att den invasiva arten japanskt jätteostron ökar explosionsartat på västkusten. De gynnsamma förutsättningarna för dock med sig konsekvenser i form av ostronherpesvirus, som väntas slå ut en del av det ökade beståndet.

– När ostronen befinner sig i en sådan här situation med så optimala förhållanden, så investerar de väldigt mycket energi i att föröka sig och då stressar det immunförsvaret, säger Åsa Strand, forskare på IVL Svenska miljöinstitutet till Sveriges Radio.

Kandidater till kommunfullmäktige i Göteborg. Könsfördelning i procent:

Parti	Män	Kvinnor
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna	50	50
Centerpartiet	50	50
Demokraterna	51,7	48,3
Djurens parti		100
Feministiskt initiativ	19	81
Kommunistiska partiet	50	50
Kristdemokraterna	57,7	42,3
Kristna värdepartiet	60	40
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	41,9	58,1
Medborgerlig samling	80	20
Miljöpartiet de gröna	45,5	54,5
Moderaterna	61,3	38,7
Piratpartiet	100	
Rättvisepartiet socialisterna	55	45
Seniorpartiet	100	
Sverigedemokraterna	72,7	27,3
Vägvalet	65,7	34,3
Vänsterpartiet	43,9	56,1

Källa: Valmyndigheten

I Göteborg är Socialdemokraterna, Centerpartiet och Kommunistiska partiet de enda partier som är helt jämställda.

som ska in på listorna, bland annat ska alla stadsdelar och organisationer vara representerade, men varannan damernas går inte att frångå ens om någon skulle försöka. Det är en kultur helt enkelt och det skulle vara fullständigt otänkbart att resonera på annat sätt

De partier som har fler kvinnor än män som kandiderar till kommunfullmäktige är Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Liberalerna, Feministiskt initiativ och Djurens parti. Av dessa fem partier är det tre stycken som toppar sina valsedlar med kvinnor. Dessa partier är Liberalerna, Feministiskt initiativ och Djurens parti. Det sistnämnda partiet, som har fyra namn på sina valsedlar, har inte en enda manlig kandidat.

– Vi är fortfarande ett så litet parti i kommunen och de som kunde ställa upp i år var kvinnor. Men det är något vi tänker

De som kunde ställa upp i år var kvinnor. Men det är något vi tänker på.

på. Vi är absolut medvetna om det här i övrigt, det är bara lite svårt när vi är såpass nya. I länsstyrelsen försöker vi ha en någorlunda jämn könsfördelning. Men i dagsläget är det svårt i Göteborg eftersom det fattas män, säger Anna Christina Mezarlis, vice ordförande i styrelsen för Djurens parti Västra Götaland.

Har ni några aktiva män i Göteborg?

– I dagsläget ja, men inte några som kunde ställa upp i kommunvalet. Några av dem har andra uppdrag inom partiet på riksnivå.

Statistiken, som kommer från Valmyndigheten, bygger på de partier som har beställt valsedlar och anmält sina kandidater. Valmyndigheten saknar statistik för kandidater som varken definierar sig som män eller kvinnor.

ELINA BRATT LEJRING

Här är de fem kvinnliga toppkandidater som ställer upp i valet till kommunfullmäktige 2018:

- Feministiskt initiativ: Stina Svensson, 48, stödassistent.
- Socialdemokraterna: Ann-Sofie Hermansson, 53, fd. industriarbetare.
- Liberalerna: Helena Odenjung, 53, skeppsmäklare.
- Centerpartiet: Emmyly Bönfors, 30, tjänsteman.
- Djurens parti: Anna Mezarlis, 38, barnskötare.

Här är de 13 manliga toppkandidater som ställer upp i valet till kommunfullmäktige 2018:

- Vänsterpartiet: Daniel Bernmar, 35, kommunalråd.
- Miljöpartiet: P Ulf Kamne, 55, miljökommunalråd.
- Kristdemokraterna: David Lega, 44, oppositionsråd.
- Moderaterna: Jonas Ransgård, 46, civilekonom.
- Sverigedemokraterna: Jörgen Fogelklou, 45, grafisk formgivare.
- Vägvalet: Claes Westberg, 72.
- Piratpartiet: Magnus Andersson, 45, partiledare.
- Rättvisepartiet socialisterna: Kristofer Lundberg, 35, lokalredaktör Offensiv.
- Kommunistiska partiet: Ulf Nilsson, byggnadsplåtslagare.
- Demokraterna: Martin Wannholt, civilingenjör.
- Medborgerlig samling: Robin Ristander, 35, patentingenjör.
- Kristna värdepartiet: Stefan Persson, 58, vicevärd/administratör.
- Seniorpartiet: Christer Möller, senior.

Emily-Claire Goksøyr och Erik Goksøyr Hadin

- Ålder: 28 och 30 år
- Familj: deras gemensamma hund Hugo
- Bor: Majorna
- Gör: Arkitekter

Det gifta paret Emily-Claire och Emil Goksøyr står bakom byggmaterialet som är gjort av plast från havet. Nu väntar eventuella samarbeten med kommuner som drabbas hårt av nedskräpade stränder.

Bohuskustens plast blir nytt byggmaterial

”Jag blev chockad. Det fanns plast precis överallt.”

Bara under 2017 samlades nästan 17 ton skräp upp från Nordsjön vid Kosteröarna, 80 procent av det var plast. Det fick det gifta arkitektparet Emily-Claire och Erik Goksøyr att reagera och tillsammans bestämde de sig för att göra något för att uppmärksamma situationen. Resultatet blev ett nytt byggmaterial helt gjort av plast som de samlade in från havet.

– Det var fruktansvärt att se, säger Emily-Claire Goksøyr och syftar på det skräp som de fick bevittna vid Kosteröarna förra våren. Det var inte bara småplast som sugrör, utan stora dunkar. Man tror inte att det kan se ut så i Sverige.

Det är under förra året som historien börjar. Emily-Claire

och Erik bestämde sig för att åka ut till Kosteröarna utanför Strömstad där Emily-Claire har familjerötter. De ville samla inspiration inför deras kommande examensarbete på arkitekturprogrammet vid Chalmers. Under en promenad på stranden möttes de en syn som de inte var beredda på.

– Jag blev chockad. Det fanns plast precis överallt. Det räckte att man plockade upp en bit tång så kunde man se att det var fullt av småplast, säger Emily-Claire.

Hårdast drabbad i Sverige

Bohuskusten är den hårdast drabbade kusten i Sverige. Anledningen är strömmarna som för med sig skräp från de stora haven. Enligt Naturvårdsverket kostar strandstädningen på Bohuskusten upp till 17 miljö-

Det räckte att man plockade upp en bit tång så kunde man se att det var fullt av småplast.

Emily-Claire Goksøyr

ner kronor varje år, och trots att Kosteröarna är Sveriges första maritima nationalpark, fångas flera ton skräp årligen upp på stranden.

– Men ändå är situationen inte värst i Sverige. Globalt sett finns det områden där problemet är mycket större, fyller maken Erik Goksøyr Hadin i.

Internationellt sett är Kina det land som har världens största plastavfall, men det är en brittisk ö i Stilla havet som anses vara världens hårdast drabbade område – trots att ön är obebodd. Precis som vid Bohuskusten är det strömmarna som för med sig plasten till dess att de sköljs upp på land eller misstas som föda av havsdjuren. De senaste åren har bilder på valar och fåglar som dött av svält för att magen är fylld av

plast blivit en allt vanligare syn i nyhetsrapporteringar och på sociala medier.

Plast är ett material som tar lång tid för naturen att bryta ner. Det kan ta upp till 20 år innan en plastpåse bryts ner till mikroplast. Efter det kan det ta ytterligare 100 år innan mikroplasten bryts ner – om det ens gör det.

– Det finns knappt ekologisk fisk att få tag på längre då det finns plast i precis allt, säger Emily-Claire.

Började experimentera

Synen från Kosteröarna fick paret att börja fundera på vad de kunde göra för att uppmärksamma situationen med nedskräpning på stränderna. I ett tidigt skede började de att samarbeta med andra avdelningar på Chalmers för att ta lära sig mer om

En syn som är vanlig på Kosteröarna i dag. Bara förra året samlades 17 ton skräp in som förts med strömmarna från hela världen.

BILD ERIK GOKSØYR HADIN

plast. Sedan åkte de tillbaka till Kosteröarna.

– Vi bad en kvinna som arbetar med strandstädning att hjälpa oss samla in hårdplast och tillsammans fick vi på väldigt kort tid tio stora sopsäckar fyllda med plast, motsvarande 76 kilo, säger Erik.

Efter det började experimenteringen. Paret köpte en vanlig, begagnad köksugn som de byggde om och sedan började de sortera plasten.

– Det vi ville ha var hårdplast, så all typ av mjukplast som påsar, gummihandskar och frigolit gick bort, säger Emily-Claire. Sedan grovtvättade vi plasten. Vi ville att det ändå skulle synas lite av smutsen i materialet, så tittar man i det kan man se lite tång och jord.

I ugnen som de hade ställt

hos Eriks syster började de smälta och pressa plasten. Till slut lyckades de få fram ett resultat i form av en färgglad plast som skulle kunna användas som byggmaterial.

– Plast har ju så många fördelar, säger Erik. Det är formbart, svårt att bryta ner och det är fullt med färg, så man slipper skapa ny färg. Det har vi valt att utnyttja oss av, säger han och pekar på en plastbit.

– Här kan man se en leksakshand, fortsätter han, och där ser man ett lock från en dricksflaska och en bit fiskenät. Det blir som en historia som berättas genom materialet och varje del får en egen identitet.

Förslag på dykarcenter

Efter flera lyckade prover började paret fundera ett steg vidare på

hur de kunde använda materialet. Tillsammans designade de tre förslag på dykarcenter gjort på hundra procent plast som skulle kunna byggas på Kosteröarna.

– Om man skulle använda all plast som hamnar i världens hav varje år, så skulle man grovt räknat kunna bygga upp till en miljon av den minsta byggnaden som vi ritat, säger Emily-Claire. Den största skulle kräva 38 ton plast. Det kanske låter mycket, men den kvantiteten fångar man upp från Kosteröarna på ungefär 2,5 år.

Men om det är realistiskt möjligt att bygga ett dykarcenter av hundra procent plast återstår att se.

– Potentialen finns, men det behövs mer utveckling kring produkten. Sen om det skulle

Om man skapar ett värde till materialet, så skapar man också ett behov och en vilja att plocka upp och ta till vara plasten.

Emily-Claire Goksøyr

RENDERING EMILY-CLAIRE GOKSØYR OCH ERIK GOKSØYR HADIN

Från plasten har paret ritat tre förslag på dykarcenter som är tänkt att byggas på Kosteröarna. Den största byggnaden har en bastu och skulle bestå av 38 ton plast.

vara strukturellt bärande att bygga ett sådant här dykarcenter måste man forska vidare på, men vi ser att det skulle kunna funka, säger Erik.

Marknadsundersökning

Paret har nyligen avslutat en marknadsundersökning för att veta hur och var de skulle kunna använda materialet i framtiden. Såväl företag som kommuner har visat intresse för ett samarbete, men det finns utmaningar med idén. En av utmaningarna är att plast i dag är relativt billigt att producera. Det skulle kunna konkurrera med deras material vars process innehåller steg så som tvättning och insamling av plast.

– Men om man skapar ett värde till materialet, så skapar man också ett behov och en vilja

att plocka upp och ta till vara plasten, säger Emily-Claire. Ett starkt värde materialet har är ju såklart det gröna värdet – att använda en annars bortslängd vara.

”Råvaran finns ju överallt”

– Och det finns ju andra fördelar, fyller Erik i. Metoden som vi använde oss av är enkelt – allt som krävs är ju värme och tryck. Så ur ett globalt perspektiv där plastavfall är ett ännu större problem så kan detta kanske skapa jobb i områden där fler investeringar behövs. Råvaran, om man kan kalla det för det, finns ju överallt och det känns orimligt att i stort sett all plast som samlas in bränns upp. Det är en resurs som vi tycker att man borde kunna använda bättre, säger Erik.

SANDY KALLENY

KULTUR

BIBLIOTEKARIER I UPPROR I USA

■ Amerikanska bibliotekarier rasar, efter en artikel i Forbes magasin som föreslår att alla offentliga bibliotek i USA bör ersättas med Amazons boklådor. Professorn i ekonomi Panos Mourdoukoutas vid Long Island University anser i sin debattartikel att det skulle spara skattebetalarna mycket pengar. Invånare kan utnyttja samma tjänster via andra företag, som Starbucks, Netflix och Amazon.

Både bibliotekarier och låntagare har svarat med ilska. De menar att bibliotek tillhandahåller värden som aldrig kan matchas av privata företag, skriver The Guardian.

64 289

...så många personer stod i publiken under Guns N' Roses konsert på Ullevi i helgen. Därmed slår rockbandet Metallicas tidigare hårdrockskonsert-rekord på 63 036 personer. Det skriver Live nation i ett pressmeddelande.

Nytolkad Shakespeare för Metoo i Vadstena

Här samarbetar teaterföreningen med organisation mot machokultur

I Vadstenas uppsättning av Två Adelsmän från Verona blir Shakespeares tidlöshet åter aktuell. Genom samarbete med Under Kevlaret, som arbetar mot machokultur, har rollgestaltningen fördjupats och en mindre pjäs har blivit stor.

Teaterföreningen Shakespeare på Gräsgården i Vadstena har sedan 1996 satt upp Shakespeares dramer och med tiden fått status som nationellt forum för Shakespeare. I år har man valt att sätta upp en av Shakespeares mindre kända pjäser, och även den första "Två Adelsmän från Verona". Med nyöversättning och regi av föreningens konstnärlige ledare Pontus Plænge, som även innehar rollen av Hertigen i pjäsen.

– När vi spelar teater tar vi ställning, så vi måste fråga oss vad vi vill säga med en pjäs. Vi har länge haft ögonen på mans- och kvinnoproblematiken, och just det här dramat har flera aktuella teman, som övergrepp och våldtäkt, så vi bestämde att det skulle bli årets uppsättning. Efter vårt beslut kom Metoo och vi förstod att vi hade valt rätt.

Uppsnack med Under Kevlaret

Pontus Plænge förklarar att gruppen önskat fördjupa pjäsens frågeställningar och därför bjöd in organisationen Under Kevlaret till ett samarbete.

Under Kevlaret har funnits i

Vi måste även bryta normerna, som i en av våra uppsättningar när vi lät hertigen bli hertiginna och den prostituerade en man.

Pontus Plænge, konstnärlig ledare.

Vadstena sedan 2016 och arbetar med killars psykiska hälsa, och med att sprida medvetenhet om hur synen på maskulinitet påverkar och begränsar.

Och för att ännu mer lyfta pjäsens teman har teatern inför några av sommarens föreställningar även bjudit in publiken till ett "uppsnack".

Jag deltar i ett av uppsnacken där Pontus Plaenge och skådespelaren Hannah Alem Davidson, som spelar Julia, samtalar med Simon Billemar och Mårten Granlund från Under Kevlaret. Tillsammans har de i arbetet med uppsättningen pratat om mackokultur, könsroller, våldsamheter, pappor som vill bestämma över sina döttrar – teman som det finns mycket av hos Shakespeare.

– Vi vill belysa de här frågorna och det är där kulturen kommer in. Vi har som teater ett ansvar och som det nu ser ut är pjäser ofta skrivna av män och män har de flesta rollerna. Men vi måste ställa oss frågan om hur vi då ska gestalta, vi vill ju att hälften ska vara kvinnor. Vi måste även bryta normerna, som i en av våra uppsättningar när vi lät hertigen bli hertiginna och den prostituerade en man, säger Pontus Plænge.

Mårten Granlund menar att trots att det var så länge sedan Shakespeare skrev sina pjäser är de fortfarande aktuella.

– Övergrepp och våldtäkter är fortfarande vanligt, som om vi

är män först när vi har kontroll. Vi behöver skapa nya karaktärer, kvinnor har visserligen fått fler framträdande roller i film på senare tid, och det är väl bra, men oftast kopierar de bara mansrollerna och blir machokvinnor. Vi behöver lyfta fram mer "svaga", mjukare, drag.

Hannah Alem Davidson som i sin roll som Julia klär ut sig till man menar att det är genom att klä ut sig som hon kan bli friare.

– Vi får inte vara de vi är, det räknas inte, vi måste "bli män" för att värderas högre.

Simon Bolivar tillägger att det finns manliga karaktärer med mjukare drag men det är ändå de traditionellt starka manliga dragen som ses som positiva och som hjälten alltid har.

– Den man som visar känslor sammare sidor, och som vi kanske i viss mån sympatiserar med, är ändå i sista änden en "looser".

Inget givet slut

Hannah Alem Davidson tar också upp om arbetet med frågorna i den egna verkligheten:

– Nackdelen i vår bransch är att det är en obalans i maktförhållanden, och ont om jobb, speciellt för kvinnor. Men vi behöver stötta varandra istället för att se på varandra som konkurrenter. Samtalet måste hållas levande, Metoo får inte bara bli en kortvarig trend.

Efter uppsnacket ser vi på Sha-

kespeare på Gräsgårdens version av "Två Gentlemän från Verona". En uppfriskande tolkning med handlingen förlagd till 1960-talets Milano, med populärmusik som "Sugar, Sugar" och "You don't own me", som passande ackompanjerar handlingen om rivalitet, vänskap mellan män, passion, ägande, lojalitet och svek.

Med såväl metern som innehållet i behåll har dramat fått ett modernt språk med repliker som snabbt följer på varandra utan några döstunder. Tidsenliga modeklänningar förstärker atmosfären. En av Vadstenaklostrets väggar fungerar som fond, scenen är ett vanligt brädgolv och med endast kvällssolen som belysning och himlen som tak inser jag att god teater inte behöver någon avancerad scenografi.

Publiken lämnas inte med ett enkelt slut, utan får själva fundera över vad karaktären Silvias tystnad betyder, efter att männen har nått försoning. Kommer hon också att stryka ett streck över det övergrepp som skett, och sedan gå vidare, eller vad tänker hon göra?

Det är ett mindre fel när kvinnan byter ut sin skepnad än när mannen byter ut sin själ. (Julia ur Två adelsmän från Verona, sista akten)

ARTISTEN M.I.A KOMMER TILL GÖTEBORG

■ Med ungefär tre veckor kvar till festivalen Way Out West har en av de större bokningarna offentliggjorts. Det är den världskända brittiska artisten M.I.A., egentligen Mathangi “Maya” Arulpragasam, som kommer att stå på stora scenen i Slottskogen i Göteborg den 10 augusti.

Redan tidigare har festivalen meddelat att de ska premiärvisa dokumentärfilmen om M.I.A. med titeln ”Matangi/Maya/MIA” av Steve Loveridge, för en svensk publik. Den handlar om flyktingen som blev nyskapande musiker, kontroversiell superstjärna och politisk aktivist.

”Jag tror att vi befinner oss i en tid just nu där representation i media mer än någonsin förut är viktig. Och det vi ser på tv har en mycket dramatisk effekt på vårt samhälle.”

Det säger skådespelaren och aktivisten Nicole Maines till Variety om att hon blir den första hjälten i tv-serien Supergirl som är transperson.

”Två Adelsmän från Verona” berör många Metoo-aktuella teman. Organisationen Under Kevlaret, som arbetar med killars psykiska hälsa och synen på maskulinitet, bjöds tillsammans med publiken in till ett ”uppsnack” för att fördjupa och lyfta pjäsens teman. På bilden: Mårten Granlund från Under Kevlaret och Hannah Alem Davidson, som spelar Julia i pjäsen.

BILDER ANN-BRITT STERNFELDT

Under uppsnacket inför kvällens föreställning.

Simon Billemar från Under Kevlaret och pjäsens konstnärlige ledare Pontus Plaenge.

Svarta Vatten

kapitel 11

Jay parkerar längst bort och frampartiet på Buicken sticker ut farligt långt över kanten på det djupa dike som skiljer grusplanen från bilarna som susar förbi ute på Spencer Highway. Han kommer plötsligt att tänka på Jimmys kusin, känner obehag när han ser för sig hur den gamle mannen kör av vägen och kroppen hittas i ett likadant dike som det här. Och det är inte första gången Jay undrar varför Marshall sa till sin flickvän att han skulle komma hem när han städat båten, och Jimmy sedan klagade över att kusinen lämnat den ostädad. Just som Jay ska öppna bildörren är det något som träffar rutan på förarsidan, precis intill örat på honom. Han hoppar till, tror att det är en sten, att någon kastar sten på hans bil. När han vrider på huvudet får han syn på ett par oljearbetare utanför dörren på förarsidan, den ena står med armarna i kors över sin kraftiga bröstorg medan den andra tecknar åt Jay att veva ner rutan. Mannen knackar på rutan igen med sin lillfingerring, turkosen som är stor som ett mindre kex. Då Jay inte reagerar snabbt nog knuffar han med bröstkorgen undan sin kompis och knackar ännu hårdare. Långsamt vevar Jay ner rutan till hälften. Han känner att de luktar sprit, och svett efter en lång hård arbetsdag. Han med bröstkorgen säger: »Har du kört vilse, pojke?»

Jay vevar ner rutan en bit till, så långt att männen ser .38:an som ligger i hans knä, där han haft den sedan han var drygt en halv kilo- meter från Pasadenas stadsgräns. Han lägger ena handen på kolven.

»Jag reder mig nog ... pojke.«

Han med bröstkorgen backar undan först, drar med sig kompiserna. Jay låter handen ligga kvar på pistolen medan han följer deras re- trätt i sidospegeln. Han stiger ur bilen, tar god tid på sig och tänder en cigarett. Sedan går han den långa vägen över parkeringen och tittar hela tiden rakt fram.

Vid dörren är det ingen Clyde som jobbar i dag, eller någon som vill tala om ifall Clyde finns någonstans i lokalen. Inne på klubben är det lika varmt som vid en grill mitt på dagen, fast luftkonditioneringen är igång och takfläktarna snurrar. Dansgolvet, ett som det verkar kilometerlångt parkettgolv, är ett hav av cowboyhattar som guppar och kränger. Jay hör boots som klampar och hasar över trägolvet. Han ser en, två, tre barer under det sluttande taket, och vid var och en står cowboys i kö och viftar med dollarsedlar vikta på längden, vill köpa Lone Star-öl på sjuttiofemcents flaskor av flickorna bakom disken.

JAY STÅR DÄR OCH ÖNSKAR ATT han åtminstone hade dragit på sig jeans och boots och låtsats att han var en avlägsen släkting till Charley Pride.

Folk börjar stirra.

Han bestämmer sig för att börja i baren till vänster, väntar tills han är först i kön. Flickan bakom disken ger honom en burk med Gilley's öl, fast han beställde en Michelob. Han tror att hon inte hörde honom för musiken, antingen det eller också jävlas hon med honom, eller Mickey kanske vill att flickorna ska sälja mer av hans öl. Hon öppnar den åt honom, snurrar burkningen

på lillfingret och tecknar åt mannen som står näst i tur. Jay smuttar på sin öl; den är blaskig och inte i hans smak. Han drar upp en femdollarsedel och beställer en Michelob, nu med högre röst. Säger att det är jämnt så. Hon ser på Jay och höjer ett ögonbryn. Ur kylen bakom baren tar hon fram två immiga flaskor Michelob. Den ena öppnar hon och skickar över till Jay, sedan bänder hon av kapsylen på den andra och tar en klunk själv. Hon böjer sig fram över disken. »Jag dricker inte heller den där skiten.« Hon blinkar åt honom och stoppar resten av pengarna i fickan.

Han står och ser på medan hon arbetar, tror sig ha tumme med henne.

HON HAR SNITS, KAN SERVERA EN KUND samtidigt som hon tar upp en beställning av nästa, och hon ser till att kvinnorna i kön blir serverade först. Hennes hår är spikrakt och mörkblont och hon har det utslaget över ryggen, precis som Crystal Gayle. Hon är äldre än de andra tjejerna bakom disken. Höfterna verkar trötta; stått i alldeles för många år, antar han. Det här är hennes yrke. Han är säker på att hon jobbar här minst fem kvällar i veckan. Nästa gång hon kommer till hans ände av disken frågar han efter Clyde. »Han är ledig i kväll«, gästtar hon för att överrösta musiken, medan hon går mellan disken och ölkylen. Jay beställer en Michelob till. »Du har inte hans nummer eller så?»

»Beror på varför du frågar? Du är väl inte snut?»

Ur bakfickan drar Jay upp en polaroidbild på sin klient Dana Moreland, den han tog första gången hon kom till

kontoret. Han lägger den och ännu en femdollarsedel på bardisken. »Har du sett henne här någon gång?»

»Känner ni varandra?»

»Kan man nog säga«, svarar Jay.

Hon nickar åt Jays vigselring. »Vet din fru om att du känner sådana tjejer?»

»Så du vet vem hon är?»

»Jag vet vad hon och Clyde sysslar med, om det är det du menar.«

De som kör bakom Jay börjar bli otåliga och knuffar på honom. Tjejen i baren dricker ur det som är kvar av hennes Michelob i två snabba klunkar. Hon återgår till att ta emot endollarsedlar, plocka fram öl och öppna kapsyler. Jay försöker prata med henne trots ljudnivån. »Har du sett henne här tillsammans med honom?» frågar han och tar fram en suddig tidningsbild på mr Cummings, ett foto där han och några andra ledamöter av hamnstyrelsen står på en av stadens

kajer. Flickan snappar åt sig bilden på sin väg till kassaapparaten.

»Kanske«, säger hon.

»Han var inte en av Clydes kunder, om det säger dig något.«

»Jag sa 'kanske'.« Hon öppnar två burkar Gilley's och skjutsar iväg dem längs disken, bort till ett par i likadana cowboyskjortor, i blått och silver. Hon går tillbaka till kassan, synar den suddiga tidningsbilden, håller den bredvid polaroidbilden på Dana Moreland. »Jo, visst«, säger hon.

»Är du säker?» frågar Jay.

»Han där känner jag mycket väl igen«, säger hon och pekar på Cummings. »Jag minns att han ville stanna längre, att han blev sur på Clyde.«

»Kvällen den tjugonionde juni?»

»Det kan nog stämma.«

»Du såg de här två tillsammans?»

»Jag tror det«, säger hon och låter inte lika säker som för en stund sedan.

»Hur var det, hade du Clydes nummer eller?»

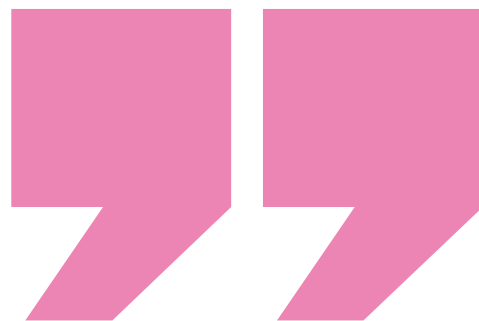
»Hurså? Vad gäller det?» Hon böjer sig fram över bardisken, ler, medan bröstet trycks ihop under hennes rosa och röda Gilley's-tröja.

»Vad har hon gjort?»

Jay lägger ytterligare en femdollarsedel på disken och hoppas att hon inte ska ställa fler frågor. Hon stoppar på sig sedeln och tar ett tändsticksplån som ligger på bardisken. Någonstans under sitt långa hår hittar hon en pennstump och krasar sedan ner något på insidan av omslaget. »Clydes nummer«, säger hon. Sedan ler hon och tillägger:

»Och mitt.« Jay känner att han faktiskt rodnar.

Klockan är över tolv när han hämtar Bernie hemma hos Evelyn. Han visslar och är på gott humör, vilket smittar av sig på Bernie. Hon tänker bara på barnet nu, dag som natt. efter det senaste läkarbesöket började hon packa väskan och skriva namnförslag på varena bit papper hon kommer över – hämtmatsmenyer och reklamblad som kommer med tidningen, till och med pappersservetter.

Jay lägger ytterligare en femdollarsedel på disken och hoppas att hon inte ska ställa fler frågor.

Nervkittlande sommarläsning

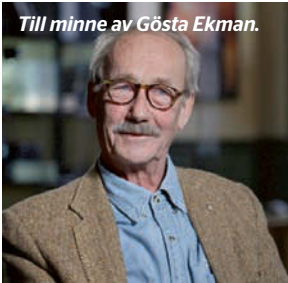
- Svarta vatten är en laddad kriminalroman som utspelar sig i 80-talets Texas. Jay Porter var i sin ungdom politisk aktivist, nu är han advokat och väntar sitt första barn. Men när han en sen kväll hör ett skrik i mörkret och räddar en kvinna från att drunkna, öppnar han oavsiktligt Pandoras ask...
- Svarta vatten är Attica Lockes mycket hyllade debut. Hon en bakgrund inom filmbranschen som manusförfattare åt de flesta stora amerikanska filmbolagen. Hon är bosatt i Los Angeles med sin man och dotter.

Översättning: Ia Lind

TV & RADIO

SVT1

05.45	Sverige idag sommar
06.00	Jag minns mitt 60-tal
07.00	Morgonstudion
10.00	Engelska Antikrundan
11.00	Björn Ranelid - människan och ordet
12.00	Lagom mycket finsk
12.30	Lagom mycket finsk
13.00	Röster från Moskva
13.15	Jag minns mitt 60-tal
14.15	Våra vänners liv
15.15	Matiné: Att älska
16.45	Guld på godset
17.45	Sverige idag sommar
18.00	Rapport
18.15	Sportnytt
18.25	Lokala nyheter
18.30	Engelska Antikrundan
19.30	Rapport
19.55	Lokala nyheter
20.00	Allsång på Skansen
21.00	Morden i Midsomer
22.30	Mrs Brown's boys
23.00	Rapport
23.05	En idiot på resa
23.50	Mandela - en kamp för frihet
00.35	Med kallt blod: Familjemordet

SVT2

12.55	Hundraårskåken
13.25	Framtidens mat
14.15	Top gear
15.05	Världens undergång: Stalin
16.00	Rapport
16.05	Framtidens mat
16.55	Rådjursliv
17.05	Du är här!
17.30	Oddasat
17.35	Nyhetsstecken
17.45	Uutiset
17.55	Designreportage
18.05	Världens undergång: Stalin
19.00	Hundraårskåken
19.30	Kamera
19.35	Vicious
20.00	Att långsamt försvinna
21.00	Aktuellt
21.25	Lokala nyheter
21.30	Sportnytt
21.45	Seriestart: Perspektiv på världen
22.15	Moving Sweden: Martyren
22.45	Till minne av Gösta Ekman
23.45	Krig och fred
01.10	Världens undergång: Stalin
02.05	Sportnytt
02.20	Nyhetsstecken

TV3

05.05	Nanny
05.30	I djurens tjänst
06.30	Nanny
07.30	Jims värld
08.30	Kids do the craziest things
09.00	Project runway all stars
10.00	The real housewives of Beverly Hills
10.55	Lyxfällan
11.55	Svenska Hollywoodfruar
12.55	I djurens tjänst
13.55	Masterchef USA
14.55	Project runway all stars
15.55	Million dollar listing New York
17.00	Lyxfällan
18.00	Svenska Hollywoodfruar
19.00	How I met your mother
20.00	Parneviks Chicago Med
21.00	The Arrangement
22.00	NCIS: Los Angeles
00.00	How I met your mother
01.00	Jims värld
02.00	Navy CIS
02.45	The mentalist
04.15	Nanny

TV4

05.10	Halv åtta hos mig
05.40	Husakuten
06.45	Nyhetsmorgon
10.00	Dr Phil
10.55	Dr Phil
11.55	Hela England bakar
12.55	Doktorn kan komma
13.55	Djurparkens hemligheter
14.55	Husjägarna
15.55	En plats i solen: Sommarsol
16.55	Bonde söker fru
17.55	Veterinärerna
18.50	Keno
19.00	Nyheterna
19.15	Sporten
19.20	Väder
19.30	Halv åtta hos mig
20.00	Bygglov
21.00	Renées brygga
22.00	Nyheterna
22.15	Sporten
22.25	Väder
22.30	Dödligt vapen 2
00.55	Tyst vittne
03.05	Hawaii five-O

KANAL 5

05.35	Extreme couponing
06.00	Railroad Alaska
06.45	Tunnelbanan
07.35	Extreme couponing
08.05	Trafikpoliserna Köpenhamn
09.05	Top chef masters
10.05	Grey's anatomy
11.05	Sofias änglar
12.05	Ellen DeGeneres show
13.00	Andarnas makt Norge
14.00	Ullared
15.00	The big bang theory
16.00	Sofias änglar
17.00	Tunnelbanan
18.00	Ullared
19.00	The big bang theory
20.00	Ullared
21.00	Mirakelräddningen – Operation Thai Cave Rescue
22.00	Law & order: Special victims unit
23.00	The big bang theory
23.55	CSI NY
00.50	Tunnelbanan
01.50	Criminal minds
02.40	Law & order: Special victims unit
03.25	CSI NY
04.10	Ellen DeGeneres show
04.50	Wahlgrens värld

KUNSKAPSKANALEN

15.00 UR Samtiden 18.00 Kvinnors makt i världshistorien 19.00 Hebridernas okända djurliv 20.00 Vetenskapsstudion 20.30 Stugor 21.00 Min mor var tysketös 21.30 Ockupations vardag 22.00 Seriestart: Dokument utifrån: Dödliga fiender – kampen inom islam 23.05 Antikmagasinet 23.35 Studio natur 00.05 Allt om min fertilitet 00.55 Hitlers Hollywood

BARNKANALEN

05.00 Nelly och Nora 05.05 Voffa, Kvittra och Len 05.20 Ankes värld 05.25 Henry råkar på... 05.30 Raa-Raa - lejonet som låter 05.40 Ballonggården 05.45 Miffys stora små äventyr 05.55 Långhalsen Lo 06.00 Nelly och Nora 06.10 Pocoyo 06.15 Peg + Katt 06.30 Lekdags 06.35 Bing 06.40 Greta Gris 06.45 Daniel Tigers kvarter 07.00 Fåret Shaun 07.05 Ella Bella Bingo 07.15 Doki 07.25 Fillers Ben Rangel 07.30 Kate och Mim-Mim 07.40 Andys minsta babydjur 07.50 Drakens hotell 08.00 Katie Morag 08.15 Simon 08.20 Mästerflygarna 08.35 Miss Moon 08.50 Superkrypen 09.00 Sommarlov 09.04 Grizzly och lämlarna 09.20 Magiska fyran 09.35 Lexi och Lottie, tvillingdetektiverna 10.00 Lilla Aktuellt 10.05 Alisa klarar sig alltid! 10.30 Thunderbirds 10.50 Heidi 11.15 Ett fall för KLURO 11.25 Blinky Bills bravader 11.35 Jamillah och Aladdin 11.45 Så många frågor, Luna! 12.00 Folksagor i världen - meänkieli 12.05 Godnattsagor - meänkieli 12.10 Voffa, Kvittra och Len 12.20 Gaspard och Lisa 12.30 Lili 12.35 Raa-Raa - lejonet som låter 12.45 Biet Maya 13.00 Pippi Långstrump 13.25 Masha och björnen 13.35 Tatonkas berättelser 13.50 Snö + 7 14.10 Min riddare och jag 14.20 Nina Patalo 14.30 Ziv & Zack 14.40 Kapten Flinn & Piratdinosaurierna 14.50 Abel och Fant 15.00 Geronimo Stilton 15.25 Spartikelmysteriet 15.55 MI High 16.20 Elefantprinsessan 16.44 Scouts safari 17.05 Abel och Fant 17.15 Octonauterna 17.30 Gaspard och Lisa 17.40 Victor & Josefine 17.50 Långhalsen Lo 18.00 Bolibompa 18.01 Voffa, Kvittra och Len 18.15 Lilla spöket Laban 18.30 Sommarlov 18.31 Grizzly och lämlarna 18.45 Magiska fyran 19.00 Lexi och Lottie, tvillingdetektiverna 19.30 Nyfiken på Sverige 19.35 Välkommen till staden 19.45 Testa! 20.00 Unge greve Dracula 20.25 Vargblod 20.50 Djungelpuls

RADIO

P1 05.59 P1-morgon 06.00 Morgoneko 06.30 Ekonyheter 06.32 Ekonomi 06.34 Nyheter från Vetenskapsradion 06.50 Tankar för dagen 06.55 Landväder 06.59 P1-morgon 07.00 Morgoneko 07.18 P1-morgon 07.30 Ekonyheter 07.32 Ekonomi 07.36 Nyheter från Vetenskapsradion 07.39 P1-morgon 07.46 Kulturnytt 07.55 Land- och sjöväder 07.59 P1-morgon 08.00 Morgoneko 08.15 P1-morgon 08.30 Ekonyheter 08.32 Ekonomi 08.36 Nyheter från Vetenskapsradion 08.41 P1-morgon 08.54 Kulturnytt 08.59 P1-morgon 09.00 Morgoneko 09.14 P1-morgon 09.30 Ring P1! 10.00 Ekonyheter 10.03 Kropp & Själv 11.00 Ekonyheter 11.03 Tendens 11.35 Radioföljetongen 12.00 Tolvslaget 12.00 Dagens dikt 12.10 Vetandets värld 12.30 Luncheko 12.55 Land- och sjöväder 13.00 Sommar i P1 med Tom Xiong 14.30 Känsligt läge 15.00 Ekonyheter 15.03 Radiosporten 15.04 Radiokorrespondenterna 15.45 Kulturnytt 15.55 Sjöväder 16.00 Ekonyheter 16.03 Studio Ett 16.45 Dagens Eko 17.00 Studio Ett 17.45 Dagens Eko 18.00 Ekonomiekot 18.09 Kulturnytt 18.14 P1 Kultur 19.00 Ekonyheter 19.03 Vetenskapsradion Språket 19.35 Radioföljetongen 20.00 Ekonyheter 20.03 Tendens 20.35 Vetandets värld 20.55 Klartext 21.00 Ekonyheter 21.03 Detaljerna – nutidspolitik 21.35 Ring P1! 21.45 Tankar för dagen 21.50 Land- och sjöväder 22.00 Ekonyheter 22.10 Radiosporten 22.12 Studio Ett 22.30 Sommar i P1 med Tom Xiong 00.00 Ekonyheter

P2 06.00 P2 Klassiskt 06.50 Klassisk morgon 07.30 Ekonyheter 07.32 Klassisk morgon 08.54 Kulturnytt 09.00 Ekonyheter 09.02 Klassisk morgon 10.00 Ekonyheter 10.03 Klassisk förmiddag 13.00 Söndagsmorgon 14.56 Musik och matematik 15.53 P2 Klassiskt 17.00 Kulturnytt 17.06 P2 Klassiskt på hemväg 19.00 Ekonyheter 19.03 P2 Live: Folk 20.30 P2 Live: Jazz 22.00 Musik mot midnatt 00.00 Notturmo

P3 06.00 Ekonyheter 06.05 P3 Musik 06.30 Morgonpasset i P3 10.00 P3 Nyheter 10.02 P3 med Sofia Dalén 11.00 P3 Nyheter 11.02 Relationsradion i P3 13.00 P3 Nyheter 13.02 Zia och Nessvold i P3 16.00 P3 Nyheter 16.04 Feeden i P3 17.59 Radiosporten 18.00 P3 Nyheter 18.03 Feeden i P3 19.00 Ekonyheter 19.03 P3 med Marc Strömberg 20.00 Ekonyheter 20.03 Radiosporten 20.06 P3 med 21.00 Ekonyheter 21.03 P3 med Marc Strömberg 22.00 Ekonyheter 22.03 Morgonpasset i P3 – Gästen 23.00 Ekonyheter 23.07 Ligga med P3 – En podd om sex med Filippa Rosenberg

Seriestart: Perspektiv på världen

Endast en femtedel av världens länder erkänner samkönade äktenskap, och homosexualitet är olagligt i drygt 70 länder. En resa jorden runt för att få olika perspektiv på hbtq-personers livsvillkor. Del 1 av 6. UR. SVT2 kl 21.45

El Bulli - Cooking in Progress

● Själva restaurangen är numera nedlagd, men legenden lever vidare. Kanske inte en film för den som vill veta allt om El Bullis historia. Men det är svårt att inte hänföras av kreativiteten, fantasin och till och med galenskapen som genomsyrade meny. Mat som vetenskap och kemi och faktiskt något mer än bara "mat".

DAGENS TIPS FRÅN
ETC PLAY
play.etc.se

SERIER & PYSSEL

Sudoku

Så här spelar du
Fyll i de tomma rutorna med siffrorna 1 till 9. Varje siffra mellan 1 och 9 måste finnas i alla nio rader, alla nio kolumner och alla nio 3x3-rutor.

Lätt

	1	7	5		3			
9		5						6
			4	8	9			1
						6	1	
5			7		4			9
	4	3						
2			8	9	7			
1						2		3
			1		2	4	7	

Svår

	1		6	5		8		
	5				9	2		
	4		2					9
	3		8			9		
1	9						8	5
		6			7		4	
3					2		9	
		4	9				1	
		9		6	1		2	

Lösning Lätt

8	L	7	2	5	1	6	3	9
5	6	2	3	7	9	8	1	4
3	9	1	4	6	8	7	5	2
1	2	3	9	1	6	5	7	8
6	5	8	7	2	1	9	3	4
7	1	9	8	3	5	2	6	4
1	3	4	6	8	7	9	2	5
9	7	5	1	4	2	3	8	6
2	8	6	5	9	3	1	7	4

Lösning Svår

8	2	7	1	9	5	6	4	3
5	1	4	3	8	6	7	9	2
9	6	3	2	7	1	8	5	4
1	7	5	4	6	3	9	2	8
3	8	9	5	2	7	1	6	4
2	4	6	9	1	8	3	5	7
6	3	1	8	4	2	5	7	9
7	9	2	6	5	1	8	3	4
4	5	8	7	3	9	2	1	6

Ett onödigt stjärnfall.

PRENUMERERA PÅ
kloka hem

SMS:a din beställning på
076-671 18 13 eller gå in på
www.klokahem.com

6nr
av Kloka hem
299:-

LEDARE

Dagens ETC har en röd och grön ledarsida som är oberoende av politiska partier och andra intressegrupper. Här skriver bland andra Veronica Palm, Göran Greider, Johan Ehrenberg, Kajsa Ekis Ekman, Jenny Bengtsson, Somar Al Naher, Birger Schlaug, Ulrika Lindahl och Andreas Gustavsson.

ANNAT ÄN FÖDELSELAND VIKTIGT FÖR IDENTITETEN

■ 22 procent av svenskarna svarar att det är viktigt att vara född i landet för att kunna dela den nationella identiteten, enligt en undersökning som Pew Research Center har gjort i de europeiska länderna. En låg siffra jämfört med till exempel Portugal där samma siffra är 81 procent, eller för den delen våra grannländer Finland med 51 procent och Norge 41 procent. Skönt att politikens fokus på etnicitet inte har slagit igenom i befolkningen.

Låt bränderna bli början på ett annat samhälle

I maj kunde vi sitta ute i högsommarvärme. Syrenen blommade flera veckor före skolavslutningen och tomatplantorna fick komma ut på balkongen långt före midsommar. Sverige njöt av värmen som bara fortsatte och fortsatte och fortsatte.

Torkan hotade skörden och jordgubbarna var lika dyra före som efter midsommar. Nu har bevattningsförbud och eldningsförbud införts i fler och fler områden. Grundvattnet är lågt och kommunen informerar om hur du kan spara på vattnet. Men värmen bara fortsätter och fortsätter och fortsätter.

SEDAN BÖRjade DET BRINNA. Det brinner på fler och fler ställen och över större och större områden. Regeringens krisorganisation sattes i gång och räddningstjänsten har närmast fria händer. Människor i de drabbade områdena och civilsamhället runt om bistår på alla sätt de kan i släckningsarbetet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap meddelar att flera bränder inte går att släcka, att de lägger om kraften till att försöka hindra utbredning. Förstärkning börjar komma från Italien, Danmark, Norge, Frankrike och Polen. Och värmen bara fortsätter och fortsätter och fortsätter.

Just nu måste den akuta krisen avhjälpas. Just nu krävs att myndigheter och människor samordnas för att göra bäst nytta. Just nu måste Sverige ta all hjälp vi kan få från omvärlden. Men regnet kommer att komma. Den här sommaren är inte början på en dålig skräckfilm. Det kommer att börja regna och då måste vi minnas och förstå att det är det här som är verkligheten.

EXTREMA VÄDER OCH temperaturhöjningar är verkligheten. Det har länge drabbat stora delar av världen, främst fattiga länder. För varje år ökar jordens medeltemperatur, isarna smälter och tundran eroderar. Effekten av klimatförändringarna i Sverige kan den här sommaren

”Effekten av klimatförändringarna i Sverige kan den här sommaren te sig som introt till en skräckfilm, men det är faktiskt verklighet.”

te sig som introt till en skräckfilm, men det är faktiskt verklighet. Vi kan inte fortsätta så här. Vi kan inte bara släcka bränder, vi måste också ställa om vårt sätt att leva.

SEDAN LÄNGE VET VI att de tre största bovarna är transportsektorn, fastighetsbeståndet och köttkonsumtionen – bilen, bostaden och bif-fen. Otvetydigt vilar en del av klimatansvaret på vilka val vi som individer gör. Vi kan avstå onödiga bil- och flygresor, minska energiförbrukningen i våra hem och övergå till mer växtbaserad kost. Men detta är bara en del. Ett felkonstruerat samhälle som driver klimatförstörelse är ett gemensamt problem, och gemensamma problem är osedvanligt svårlösta för enskilda individer. För att vända utvecklingen krävs ett radikalt annat sätt att organisera samhället.

Nu är ju inte jag revolutionär och har aldrig trott på att det i längden kan byggas något gott ur elitistisk plötslig samhällsomstörtning. Men det innebär inte att jag inte strävar mot en annan samhällsordning. Tvärt om. Det är hög tid för ett annat sätt att organisera välbefindandet så vi både fördelar våra resurser jämlikt och inte utarmar det enda jordklot vi har. För detta krävs eget ansvar, men också strukturella reformer.

Det kan kännas tungt och stort och nästan övermäktigt, men varje steg i rätt riktning är bättre än inget steg alls. Inte alls futtigt och onödigt utan just ett steg innan nästa och nästa och nästa. Det

är precis så reformismen fungerar, som den lilla prickken på GPS:en som steg för steg för dig närmare målet du har ställt in.

När det gäller de tre klimatbovarna måste vi att ta några rejäla kliv.

BILEN. Det måste bli logiskt och lönsamt för båda människor och gods att transporteras på ett mer klimatvänligt sätt. Kollektivtrafik och järnväg behöver ytterligare utbyggnad och det måste kosta mer att välja flyg eller bil.

BOSTADEN. Både miljonprogrammet och hela 1950-talsbeståndet måste akut klimatsäkras och de bostäder som byggs måste hålla betydligt högre standard. Det är helt rimligt att vi tar ett gemensamt ekonomiskt ansvar. Fastighetsbeståndet är som en gemensam infrastruktur i välfärden.

BIFFEN. I sviterna av värmen uppmanas vi att stödköpa svenskt kött. Det är helt fel väg att gå. Självklart behöver landets bönder hjälp för att klara den akuta situationen, men att driva upp köttkonsumtionen leder i motsatt riktning. Kött är en del av problemet som orsakar klimatförändringarna. Det naturliga nu är att stödja bönderna att ställa om till annan produktion och använda till exempel skattesystemet och offentliga upphandlingar till att minska efterfrågan på kött.

FÖR ATT KLARA klimatomställningen krävs att vi var och en tar vårt ansvar, men framför allt krävs en tydlig politik med fokus på att vända utvecklingen. Vi måste ta ett gemensamt ansvar för att ta oss ur den skräckfilm vi försatt oss i.

/ VERONICA PALM

35

Så många grader kan det bli i Sverige i veckan. Nya värerekord slås hela tiden, med temperaturer globalt som bara förväntas inträffa några gånger på en miljon år. Klimateffekterna är här.

KVINNOR OCH UNGA
VILL HA NOLLTAXA

■ När DN /Ipsos undersöker om stockholmarna vill ha nolltaxa och helt skattefinansierad kollektivtrafik svarar en majoritet av kvinnorna och de unga ja. Män, medelålders och äldre svarar nej. Kvinnor och unga är de som skulle vinna mest på en sådan fördelningsspolitisk reform.

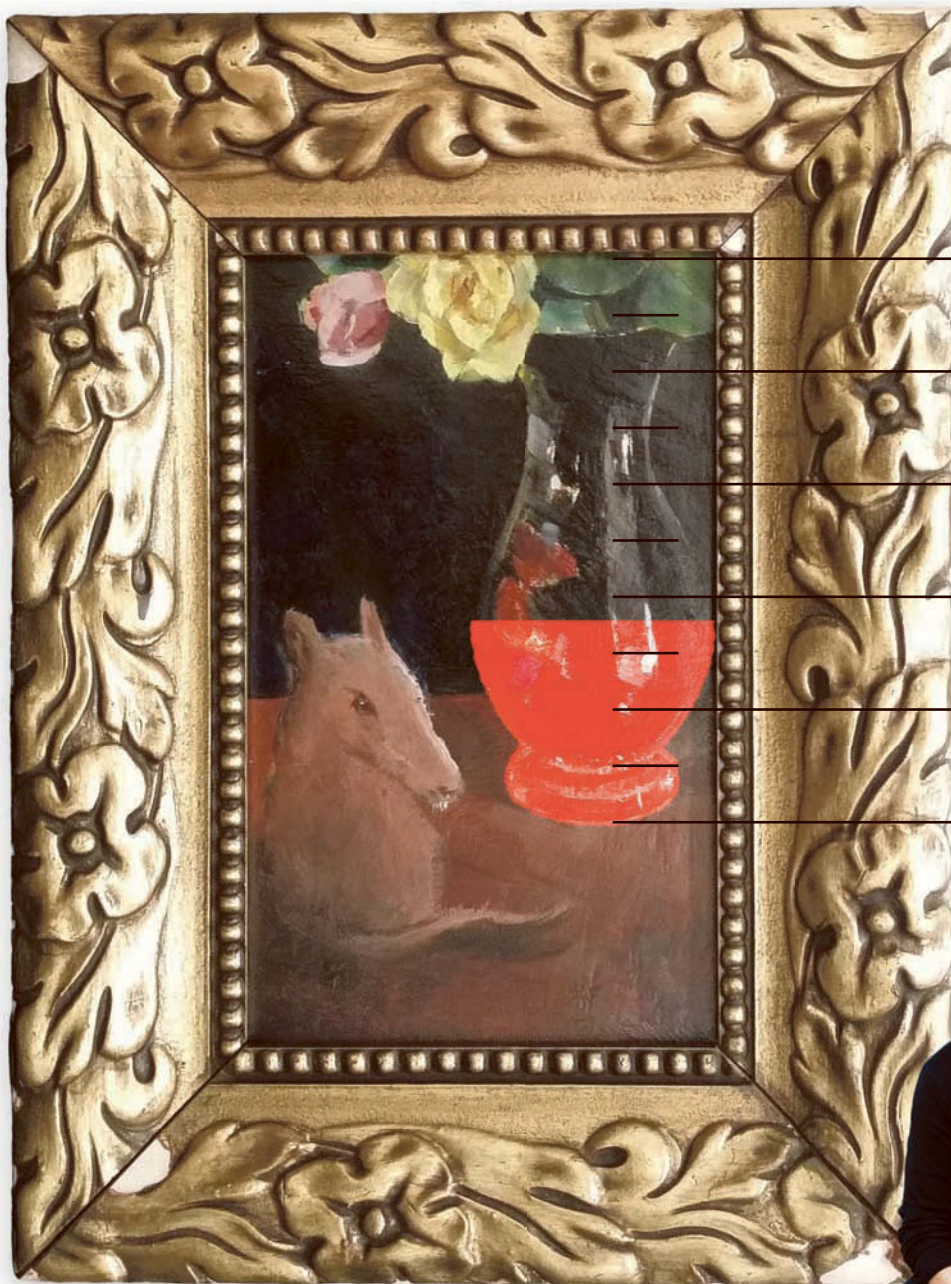
30 kr / 2 st
varuhuset.etc.se

”Låt bränderna bli början på ett annat samhälle.” Bilden är från branden i Nacka öster om Stockholm i juni.

BILD HENRIK MONTGOMERY/TT

5 milj

Mål!

4 milj

3 milj

2 milj

1 milj

0 milj

Just nu
1 746 000 kr

Nu bygger ETC Stödfond

ETC är en politisk rörelse med tidningar som självklart utsätts för angrepp från de vi granskar. Därför startar vi en stödfond för att göra oss mer oberoende.

Just nu när detta skrivs har Dagens ETC 9423 helårsprenumeranter (plus lösnummer och friexemplar som vi inte räknar här). Vi är också den enda dagstidning som ökar i räckvidd (+22% enligt senaste Orvesto) och vi har börjat konvertera gratisläsande på webben till betalning i en rask takt. Journalistik kostar ju och seriös avslöjande journalistik som den vi gör kostar ännu mer.

ETC har ett fantastiskt stöd från läsare

och har under åren kunnat bygga mycket nytt med crowdfunding och lån. Men vi tycker man ska låna till utveckling, till nya viktiga projekt, inte till att betala för den löpande verksamheten. Därför startar vi stödfond som har som uppgift att skydda utgivning och och journalistik.

ETC som rörelse är större än flera partier och vi kommer inte bli färre utan fler, ju mer vi kan göra tillsammans. Första uppdraget nu är att bygga Dagens ETC.

Läs mer på etc.se

Vill du stödja oss använd bankgiro 5372-9141.

Du kan också betala med kort på varuhuset.etc.se eller donera via Swish: 123 508 754 9

ETC